

ROERKERKNIEUWS IN CORONATIJD

editie 138 (25 januari 2023) – www.roerkerken.nl

parochiestatistiek

Zoals vorig jaar om deze tijd (Roerkerknieuws 96) brengen wij middels onderstaande statistiek de ‘sacramenten’-bediening in beeld, d.w.z. het aantal dopelingen, het aantal vormelingen, het aantal huwelijken en het aantal (kerkelijke) uitvaarten. Bij Montfort dient trouwens één kanttekening te worden geplaatst. Het opvallend hoog aantal vormelingen (23) vindt zijn verklaring in het feit dat er in 2022 twee vormselvieringen plaats vonden, een in het voorjaar met 16 vormelingen en de ander in het najaar met 7 vormelingen samen met de andere parochies. Opvallend is in Montfort ook het hoge aantal uitvaarten (29). Daar hebben we echter nog geen verklaring voor gevonden. Bij alle parochies zien we qua dopelingen een opgaande lijn; dat zal we een soort ‘inhaalactie’ na Corona zijn. In totaal waren er afgelopen jaar 48 dopelingen en 85 uitvaarten. Het zou natuurlijk eens interessant zijn deze getallen af te zetten tegen de gemeentegegevens. Die laatste geven echter een totaal vertekend beeld. In 2022 werden er volgens gemeentelijke opgave in Roerdalen 11 kinderen geboren en stierven er 170 personen; dat zijn ze niet allemaal uit Roerdalen.

	Herkenbosch			Melick			Montfort			Posterholt			St. O’Berg			Vlodrop		
inw	4179			3622			3100			3947			3357			2352		
jaar	20	21	22	20	21	22	20	21	22	20	21	22	20	21	22	20	21	22
doop	4	5	9	3	3	4	8	7	8	9	4	10	8	12	13	3	1	4
comm	11	12	9	8	3	7	12	15	9	18	6	16	0	8	0	10	0	7
vrmsl	0	16	4	2	3	4	18	15	23	12	10	4	7	7	5	8	4	0
huwk	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	4	0	0	0
uitvrt	25	13	16	4	7	9	20	17	29	25	20	13	12	12	12	6	12	6

Bijeenkomst ‘Samen met de overheid’

Op dinsdagavond 24 januari j.l. werd in ‘de Roerparel’ te St. Odiliënberg op uitnodiging van onze gouverneur, Emiel Roemer, en onze burgemeester, Monique de Boer-Beerta, een bijeenkomst belegd, waarin werd nagedacht over de verhouding tussen de samenleving en de overheid. Daarvoor waren allerlei ‘werkers uit het veld’ (waaronder de pastoor) uitgenodigd, mensen die weten wat er in hun omgeving allemaal speelt. Volgens de toelichting is de overheid op zoek naar nieuwe, aanvullende manieren om hierover met mensen in contact te komen en van hen te vernemen wat hen en de mensen om hen heen zo al bezighoudt. “Laten we onze blik op de omgeving met elkaar delen: wie weet kunnen we elkaar verrassen en versterken”. We zullen er binnenkort nog op terugkomen.

Maand van de Bijbel

Van 22 januari tot en met 22 februari wordt alweer voor de vierde keer de ‘Maand van de Bijbel’ gehouden. De Bijbel – het bekendste en meest gelezen en ook meest verkochte boek ter wereld – staat in deze periode jaarlijks in de schijnwerpers. Al eeuwenlang is het een onophoudelijke en onvoorstelbare rijke inspiratiebron voor talloos veel mensen en daarmee van onschatbare waarde voor onze cultuur. Met dit initiatief probeert men deze inspirerende bestseller op de agenda te zetten en aldus aandacht te genereren voor het ‘Boek der Boeken’ (zie: www.maandvandeBijbel.nl)

een fout (?) beeld bij de kerk van Vlodrop

In de laatste uitgave van De Maasgouw - tijdschrift voor Limburgse Geschiedenis en archeologie - (11 [2022] nr. 4) stond een interessant artikel van Jos Pouls over het bijzondere beeld rechts naast de kerk van Vlodrop. Of beter gezegd een beeldengroep afkomstig van het inmiddels gesloopte Franciscanerklooster 'St. Ludwig'. Het werd rond 1912 vervaardigd door de uit Nußdorf (Bodensee) afkomstige Anton (Br. Laurentius) Zündel OFM (1874-1929) die als 'frommer Bildhauer' op St. Ludwig woonde en werkte en aldaar ook zijn laatste rustplaats vond. Samen met het beeld St. Franciscus dat momenteel bij hotel St. Ludwig ('Deckers') staat, zou het aan de voorkant van het klooster annex college hebben gestaan. Ze vormen als het ware een twee-eenheid: dat bij hotel Deckers staat voor 'die Aufnahme eines Primaners als Ziel des Kollegs', dat bij de kerk van Vlodrop voor 'das Hochziel des Missionskollegs', aldus het 'Festschrift St. Ludwig 1909-1959' (met dank aan Ton Wolswijk die deze gegevens over het beeld en de beeldhouwer verzamelde). Wat en wie is er op het beeld naast de kerk van Vlodrop te zien? Jos Pouls: *"De hoofdpersoon in het midden is missionaris Franciscus Solanus (1549-1610), die met zijn rechterhand een kruis stevig omhooghoudt. Hij draagt een eenvoudige pij die ter hoogte van zijn middels wordt ingesnoerd door een touw met drie knopen. Daar hangt een ander kruis aan en verder een rozenkrans. De meeste ouderen zullen de boodschap direct begrijpen: dit is een heilige die wijst op Christus als het heil der mensheid. De missionaris is veel groter dan de twee andere figuren. Links van hem knielt – onmiskenbaar vanwege diens enorme hoofdtooi, rok en tomahawk – een Indiaan en rechts van Franciscus staat een Indianenkind. Beiden kijken vol nederig verlangen op naar de missionaris die hen echter geen blik waardig keurt en geheel op het hoge kruis is gericht. Op de zijkanten op de sokkel bevinden zich nog tweede ronde reliëfs. Links musiceert dezelfde Franciscus samen met twee Indianen en rechts zien we de heilige met vissen in zijn hand. De inscriptie op de sokkel is nauwelijks leesbaar, maar bekend is dat het gaat om een vrome tekst in het Duits uit het Bijbelboek Jesaja, waarin gerefereerd wordt aan de taak van de missionaris, namelijk het brengen van de Blijde Boodschap*. De hoofdfiguur is dus de Spanjaard Franciscus Solanus. Die missioneerde eerst in Spanje en van 1589 met groot succes onder de Indianen en kolonisten in Noord-Argentinië, Paraguay en Peru. Hij sprak vele talen. Franciscus kon goed viool spelen en musiceerde veel met de inheemse bevolking, vandaar dat hij gewoonlijk wordt afgebeeld met een viool. Hij stierf in 1610 in Lima en verwierf de eretitel 'Apostel van Midden-Amerika'. In 1726 werd Solanus heilig verklaard".* Tegen de achtergrond van de recentere discussie over (beelden van) mensen uit het verleden die inmiddels op grond van veranderde inzichten van hun voetstuk zijn gehaald, vraagt de auteur van het artikel zich af of dit beeld ook maar het veld moet ruimen. *"Niemand denkt tegenwoordig nog over Indianen op een manier zoals hier wordt getoond ... anno 2020 oogt het als een anachronisme, zelfs karikatuur. Toch is dit allerminst een pleidooi om het monument te verwijderen, integendeel. Het laat namelijk heel concreet zien hoe vroeger werd gedacht over (on)gelijkheid en toont ook dat mensen en opvattingen kunnen veranderen ... de geschiedenis kan niet worden gefoto-shopt, maar moeten we ons blijven herinneren inclusief al zijn ongemakken".* *waarschijnlijk: *"Er hat mich gesandt den Armen die frohe Botschaft zu bringen"* (Jes.,61,1; Luc.4,18); met dank aan Louis op de Kamp

Adellijke grootgrondbezitters in 19^e en 20^e eeuw (IV) - d'Alcantara

In een van de uit 1964 daterende en door de bekende glazenier Joep Nicolas ontworpen koorvensters van de kerk van Vlodrop prijkt niet alleen het gemeentewapen van Vlodrop maar ook dat van de familie d'Alcantara met daarboven een afbeelding van het Steenhuis,

het kasteeltje dat tot 1872 bewoond werd door de bekende Limburgse separatist van Gelderse origine, Jan Lodewijk van Scherpenzeel-Heusch (1799-1872) en zijn Roermondse echtgenote Maria Isabella Cloudt (1801-1867). Via het huwelijk van zijn dochter Louise Leopoldine (1836-1920), vrouwe van Mierlo, met de Belgische graaf Stephan d' Alcantara (1840-1912) kwamen zijn Vlodropper bezittingen (waaronder het Steenhuis) aan deze van oorsprong Spaanse familie die al sinds 1695 in Doornik bekend is. De familie d'Alcantara werd in 1842 als Belgische adel erkend en was sinds 1852 gerechtigd de adellijke titel van graaf te voeren. Graaf d'Alcantara en zijn vrouw kwamen in 1912 resp. 1920 kinderloos in hun woonplaats Gent (B) te overlijden (Jaarboek HVR 1973). Hun Vlodropper bezittingen vererfden zij aan Stephans neef Gonzalès graaf d'Alcantara (1874-1953), sinds 1913 gehuwd met de van oorsprong Zwitserse Odette Hervé de St. Gilles (1887-1961) die (op kasteel Aveschoot) in Lembeke woonden, de gemeente waarvan Gonzalès ook burgemeester was (1905-1947). Het was Gonzalès die van zijn voornoemde tante Leopoldine onder andere ook de Vurenhof in Posterholt erfde. Het was Gonzales' dochter Nathalie gravin d' Alcantara (1914-2017), sinds 1935 gehuwd met Jean Charles baron Snoy et d' Oppuers (1907-1991) die de Vurenhof in 1973 verkocht aan de familie Roubroeks (Jaarboek HVR 1991). Het Vlodropper kasteeltje zelf ('Steenen Huys'), waarvan de wapenstein boven de ingang het ([ver-]bouw-)jaar 1664 aangeeft, diende van 1936 tot 1957 als kleuterschool en van 1959 tot 1961 als levensschool ('Onderwijs in de Roerstreek' [2022] blz. 196-197). Tegen het einde van de oorlog vonden er in de kelders zo'n 150 mensen zes weken lang onderdak, waaronder 30 Karmelitessen uit Echt en vier Grafzusters uit St. Odiliënberg ('In Lumine Tuo' [1988] blz.33-34). Het kasteeltje liep ook nog de nodige oorlogsschade op. De bijbehorende kasteelboerderij ('Huyserhof') die uit 1854 dateert werd al in 1955 door de d'Alcantara's verkocht aan de toenmalige pachter Op het Veld. Niet lang nadat het (toen in deplorabele staat verkerende) kasteel eigendom van de Utrechtse apotheker Jérôme Dolmans was geworden (die in 1992 ook al kasteel Daelenbroeck in Herkenbosch had gekocht), kwam het in 1998 in handen van John Akkerman, die het grondig liet restaureren en sindsdien strijd voert tegen de wateroverlast die het gebouw ondervindt als de Roer weer eens overstroomt. Een ander familielid van Stephan d' Alcantara (hun grootvaders waren broers), Alexander graaf d' Alcantara (1825-1908), kwam via zijn vrouw, Marie Dorothée de Malet de Coupigny (1829-1876), een achterkleindochter van Eugène Bors d' Overen (1691-1763), in het bezit van het landgoed Overen in St. Odiliënberg (Jaarboek HVR 1973). In 1844 was het landgoed nog eigendom van rentenier Theodoor Hubert Olslagers (1781-1861) uit Elen (B) waar hij woonde op kasteel Sipernau ,een (ongehuwde) oom van voornoemde Marie Dorothée de Malet de Coupigny, wier moeder een zus was van Theodoor Hubert. De naam d'Alcantara komen we dan ook tegen op het kapelletje uit 1857 dat zich op voormeld landgoed bevindt en dat de afgelopen jaren herhaaldelijk onder vandalisme te lijden had. Aan de voorkant bevindt zich een steen met de volgende namen: Fernand, Isabel, Maria en Alexander. Het betreft de kinderen van voornoemde graaf Alexander en zijn vrouw Marie Dorothée die in Doornik (B) geboren waren. Via Jan Reinier Meuwissen uit Echt kwam het 110 ha. grote landgoed Overen eind 1889 voor 80.500 gulden in het bezit van de (oorspronkelijk uit Venlo afkomstige) Willem Jozef Berger (1883-1953), procureur-generaal van de Hoge Raad der Nederlanden en sinds 1913 gehuwd met Maria Johanna Josephina Nerée tot Babberich (1890-1983). Ook de namen van twee van hun in de oorlog omgekomen zonen zijn op het kapelletje vereeuwigd (Jaarboek HVR 1984). Engelandvaarder Bernard Berger (1919-1944) was machinist geplaatst op de SS 'Tjialak' van de Java-China-Japan-Lijn die op 26 maart in de Indische Oceaan door een Japanse onderzeeër werd getorpedeerd. Slechts vijf van de 103

opvarenden overleefden dit. Berger raakte vermist, vermoedelijk behoorde hij tot de omgekomenen. Latere berichten melden dat hij onder de eerste Europeanen behoorde die op het schip waren geëxecuteerd. Op 14 juni 1945 werd in de Theresia van Avilakerk aan het Westeinde in Den Haag een mis opgedragen voor hem en zijn eveneens in de oorlog in Londen overleden broer Louis (1916-1941). De erven Berger verkochten het landgoed Overen in 1983 aan de familie Wolters die de hoeve al sinds de jaren dertig in pacht heeft.

Actie Kerkbalans: 'geef vandaag voor de kerk van morgen'

In de tweede helft van januari wordt in ons land traditiegetrouw de actie Kerkbalans gehouden, een gezamenlijke actie van de Rooms-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk, de Oud-Katholieke Kerk van Nederland, en, sinds 2018, de Evangelische Broedergemeente. Al sinds 1973 werken kerkgenootschappen samen in de Actie Kerkbalans en doen zo een beroep op de geloofsgemeenschappen om een jaarlijkse financiële bijdrage te leveren aan hun eigen plaatselijke kerk. De Kerk krijgt geen (overheids-)subsidie. Niet alleen het onderhoud van de gebouwen, maar ook het personeel en missionaire en maatschappelijke projecten die Kerk en parochie op de kaart proberen te zetten kosten geld. Dit jaar heeft de actie het thema: 'geef vandaag voor de kerk van morgen' De kerk is hopelijk niet alleen voor ons, maar ook voor de generaties na ons van grote waarde. Na een aantal lastige (Corona-)jaren staan de kerkdeuren nu weer wagenwijd open en daar zijn we dankbaar voor! Daarom is het nu tijd om weer vooruit te kijken. Zodat we ook in de toekomst van betekenis kunnen zijn voor mensen die verdieping en ontmoeting zoeken. Uitnodigend kunnen zijn voor jonge mensen die hun leven nog voor zich hebben. Door vandaag te geven, maken we de kerk van morgen mogelijk. Ook al lijkt de Coronacrisis tanende, de energiecrisis stelt ons alweer voor nieuwe (financiële) problemen, problemen die een actie als deze des te urgenter maken.

Wit U ons in deze (Corona-) tijd extra financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 – p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 – g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch (Anja Wagemans), tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick (Marie-Anne Geraedts), tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg (Marlou Roeleveld), tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt (Lilian Peters), tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop (Marjon van der Beek), tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl